

deSingel

Internationale Kunstcampus

MUZIEK

BLAUWE ZAAL
GROTE PODIA

THE SIXTEEN
olv. **HARRY CHRISTOPHERS**
ZA 29 OKT 2011

2011-2012 OUDE MUZIEK VOCAAL

**THE SIXTEEN
OLV. HARRY CHRISTOPHERS
ZA 29 OKT 2011**

LA HISPANOFLAMENCA
OLV. BART VANDEWEGE
WO 21 DEC 2011

SHIELD OF HARMONY & ANDREAS SCHOLL
DO 12 JAN 2012

JAN DECORTE & B'ROCK
OLV. FRANK AGSTERIBBE
WO 18 JAN 2012

inleiding **Jacques Van Deun / 19.15 uur / blauwe foyer**

begin **20.00 uur**
pauze omstreeks **20.45 uur**
einde omstreeks **21.55 uur**

teksten programmaboekje © **Martyn Imrie 2005 & 2011**
vertaald door **Bart Bruggeman**
vertaling gezongen teksten **Annabel Loots, Chloë Herteleer**
coördinatie programmaboekje **deSingel**

THE SIXTEEN HARRY CHRISTOPHERS muzikale leiding

'A LIFE DEDICATED TO GOD AND MUSIC'

TOMÁS LUIS DE VICTORIA (1548-1611)

Salve Regina a 5 **10'**

Gaude Maria a 5 **4'**

Sancta Maria a 4 **4'**

Congratulamini mihi a 6 **5'**

Vidi speciosam a 6 **7'**

Litaniae Beatae Mariae a 8 **7'**

pauze

Requiem (1605) **45'**

gelieve uw GSM uit te schakelen

De inleidingen kan u achteraf beluisteren via www.desingel.be
Selecteer hiervoor voorstelling/concert/tentoonstelling van uw keuze.

REAGEER
& WIN

Op www.desingel.be kan u uw visie, opinie, commentaar, appreciatie, ...
betreffende het programma van deSingel met andere toeschouwers delen.
Selecteer hiervoor voorstelling/concert/tentoonstelling van uw keuze.
Neemt u deel aan dit forum, dan maakt u meteen kans om tickets te winnen.

Bij elk concert worden cd's te koop aangeboden door 't KLAverVIER,
Kasteeldreef 6, Schilde, 03 384 29 70 > www.tklavervier.be

Grand café deSingel

open alle dagen 9 > 24 uur
informatie en reserveren +32 (0)3 237 71 00
www.grandcafedesingel.be
drankjes / hapjes / snacks / uitgebreid tafelen

TOMÁS LUIS DE VICTORIA (1548-1611)

In 1586 was Tomás Luis de Victoria teruggekeerd naar Spanje, na eenentwintig jaar in Rome, waar hij had gewoond en gewerkt in een tijd waarin het katholicisme zijn zelfvertrouwen herwon. In de periode na hervormingen van de Concilies van Trente (midden zestiende eeuw), was muziek een steeds belangrijker rol gaan spelen in het populaire religieuze leven. Geboren in 1548 in Ávila, was Victoria geruime tijd koorknaap geweest in de kathedraal, voor zijn bloeiende talent hem in 1565 naar Rome bracht om te studeren aan het Collegium Germanicum. Een afspraak volgde in de kerk van S. Maria de Monserrato in 1569, en Victoria werd ook leraar cantus planus aan het Collegium Germanicum in 1571, en kapelmeester van het Collegium Romanum in 1573. Tegen 1578 was hij kapelaan geworden in San Girolamo, in samenwerking met Filippo Neri, beroemd om zijn populistische geestelijke raden, waar muziek een grote factor was in het aantrekken van nieuwe aanhangers van het Geloof.

Ondertussen was Victoria in 1575 toegelaten tot het priesterschap, een roeping die kennelijk van groot belang was voor hem zijn hele leven lang, want in zijn toewijding (aan Filips II) van zijn Missenboek uit 1583, lezen we zijn wens om terug te keren naar een rustig leven in Spanje: "... om mijn tijd door te brengen in de beschouwing van het Goddelijke, zoals het een priester betaamt", ("ad divinam, ut sacerdotem decet, contemplationem traducerem").

Tijdens zijn jaren in Italië had hij zich gemengd onder de talrijke grote eigentijdse zangers en componisten die van over heel Europa toestroomden in de kapellen en kerken van de Heilige Stad, en hij zou niet minder dan acht indrukwekkende bundels van zijn muziek publiceren. Hoewel hij aanzienlijk minder productief was dan zijn grote tijdgenoten, in het bijzonder Palestrina en Lassus, liet Victoria ons in deze publicaties mooie voorbeelden na van muziek in alle belangrijke heilige genres van die tijd - en veel van deze stukken behoren tot de grootste meesterwerken van de renaissance (sommigen zullen zeggen, van eender welke periode).

Net als bij andere componisten uit de zestiende eeuw, zou muziek als eerbetoon aan Onze Lieve Vrouw, de Heilige Maagd, Moeder Gods, opvallend aanwezig zijn in de output van Victoria, en dat vanaf het begin. Het acht-

stemmige 'Salve Regina' bijvoorbeeld, eerst gedrukt in 1572, toont aan hoe verregaand hij gerijpt is in de uitdrukking van zijn genie, op de leeftijd van amper 24 jaar. En aan het eind van zijn leven was het zowaar toewijding aan een andere dame die zou resulteren in het schrijven van wat velen vandaag beschouwen als Victoria's sublieme meesterwerk, zijn laatste uitgave, het 'Officium Defunctorum' uit 1605, veel uitgevoerd in moderne tijden, zelfs zo ver weg als in Japan.

Het achtstemmige '**Salve Regina**', het toppunt van vertrouwensvolle passie en vroomheid, staat vandaag eveneens sterk in de gunst bij koren en zangers, zowel in de liturgie, als op concerten en opnames. Maar Victoria stortte zijn genie verschillende keren uit op deze grote Maria- Antifoontekst en de zetting voor zes stemmen, uitgegeven in 1576, met zijn twee sopraan- en altpartijen, combineert de enigszins archaïsche compositietechnieken van ostinato en canon, met 'moderne' imiterende stemvoering, inclusief de balans tussen tekstdeclamatie en muzikale expressie (Palestrina wordt vaak aangehaald als de voornaamste voorstander hiervan). Victoria weeft een sonoor web van imiterende polyfonie dat de twee ostinati voor de eerste twee-derde van het stuk omhult, alsook de tweede sopraan die de viertonige Salve-zangincipit reciteert in lange noten op twee verschillende toonhoogten, terwijl de tweede alt op eendere wijze een langere frase herhaalt op de woorden "Mater Misericordia". Op het Et lesum-vers vallen de lagere stemmen stil, om terug te keren voor de laatste aanroepingen van "O clemens, o dulcis, o pia Virgo Maria", door Victoria net zo volmaakt en magisch in zesstemmige polyfonie gezet als in zijn beroemdere achtstemmige voorganger. Een louter mechanische beschrijving van het stuk kan niemand voorbereiden op het effect van deze muziek bij uitvoering. De hartstochtelijke schoonheid ervan, die de geest van de zanger of luisteraar verheft in de aanschouwing van het goddelijke mysterie van de Moeder Gods, overstijgt elke imitatie door mindere stervelingen.

Wees gegroet, Moeder van de Verlosser

Mariateksten werden tijdens de renaissance veel gebruikt in de liturgie van de rooms-katholieke Kerk. Erbovenuit stak het 'Salve Regina', dat dateert uit de elfde eeuw. Door het toenemende gebruik van polyfonie in

'De Annunciatie.' Schilderij van El Greco, ca. 1570 © Prado Madrid

kerken vanaf de late vijftiende eeuw, leverde het 'Salve' met zijn diverse functies in de liturgie een veel groter aantal zettingen op dan de andere drie Maria-antifonen. Vele manuscripten getuigen van het grote belang in de renaissancesamenleving van composities gewijd aan de Maagd: hieronder zijn de Codices van Trente (gedateerd rond de jaren 1480) en het Eton Choirbook, terwijl München Ms.34 liefst 29 zettingen bevat van niets dan het 'Salve', en het Spaanse Sevilla Ms.5-5-20 geheel gewijd is aan Mariawerken. Renaissancecomponisten voldeden aan de constante vraag naar nieuwe muziek, in de nieuwste stijlen en voor verschillende uitvoeringsomstandigheden, vaak door meerdere zettingen te maken. Naarmate de veranderingen bepaald door het Concilie van Trente doorsijpelden naar de bisdommen, werd van componisten geëist evenveel gewicht te geven aan 'Ave Regina', 'Alma Redemptoris Mater' en 'Regina Caeli'.

Victoria reageerde op deze omstandigheden door enkele van zijn grootste muziekstukken te schrijven: hij componeerde telkens twee zettingen van 'Alma Redemptoris Mater', 'Ave Regina' en 'Regina Caeli', voor vijf en acht stemmen, en niet minder dan vier van het 'Salve Regina', twee voor vijf stemmen, een voor zes en een voor acht. Deze waren alle immens populair tijdens zijn leven, en werden vele malen herdrukt, want ze bevatten heerlijke muziek. De invloed en de directe citaten van de cantus planus-antifonen bepalen de vocale lijnen in al deze zettingen.

Het is bekend dat componisten uit de tijd van Victoria alsook voordien geregeld muziek leenden uit hun eigen of andermans composities, waar ze bij het schrijven van een mis op voortborduurden, op varieerden of een hele polyfone textuur exact van reproduceerden. Palestrina wijdde veel van zijn output aan missen aan deze procedure, Lassus eveneens, Morales, Guerrero en Victoria ook. Wat minder algemeen bekend is, is dat dit ook gebeurde met andere stukken: Lassus en later Michael Praetorius componeerden Magnificatparodieën, met bijvoorbeeld madrigalen als model. Van de bijhorende groep motetten op Mariateksten, is de vierstemmige '**Sancta Maria**' van bijzonder belang: Stephen Rice heeft er onlangs op gewezen dat een resem zettingen van deze tekst door Verdelot, Morales, Guerrero en Victoria alle aan elkaar verwant zijn via muzikale ontleningen.

'**Gaude Maria**', met als ondertitel 'In Festo Sanctae Mariae ad Nives' of gewoon 'de beata Virgine', is opmerkelijk voor zijn canon op het unisono tussen de twee bovenste stemmen, gelijkaardig aan Guerrero's beroemde 'Ave Virgo sanctissima'. '**Congratulamini mihi**', een sonore zetting van een tekst getiteld 'In Festo Nativitas B. M' of 'In visitatione B. M', maakt gebruik van de helderheid van de twee sopranen tegen de rijke, diepe klank van twee tenoren. Palestrina schreef vaak voor twee tenoren, bijvoor-

beeld in zijn 29 Hoogliedzettingen, maar Victoria lijkt over het algemeen een helder bovenregister te verkiezen, zoals in dit motet, en met name in zijn beroemdste werk, het 'Officium Defunctorum' uit 1605.

'Vidi speciosam', voor het feest van Maria-Tenhemelopneming, beweegt in vloeiende zesstemmige polyfonie, sierlijk en met grote schoonheid. In responsoriumvorm herhaalt het de muziek en de woorden "Et sicut dies Verni circumdabant eam flores rosarum", met geringe variatie in de partituur, ter afsluiting van het secunda pars.

De litanie kwam als gebedsvorm al heel vroeg voor in de christelijke eredienst. Ze onderging een grote opleving in de latere zestiende eeuw, toen veel componisten fraaie polyfone zettingen maakten van diverse teksten die in zwang waren gekomen door de eeuwen heen. Tegen het einde van de eeuw waren er zoveel zettingen dat Georg Victorinus een, geenszins exhaustieve, 'Thesaurus Litaniarum' kon publiceren in 1596, met een groot aantal van de Litanieën in diverse stijlen, van utilitair, eenvoudig akkoordisch tot complex polyfoon. Paus Clemens VIII moest zelfs ingrijpen, in 1601, om de publicatie te beperken tot bepaalde goedgekeurde teksten, aangezien er tegen die tijd misschien wel 80 verschillende vormen in omloop waren. Lassus en Palestrina lieten verschillende zettingen na, vaak op ambitieuze muziek van de hoogste kwaliteit; sommige anderen, zoals Felice Anerio en Juan Gutierrez de Padilla, alsook Victoria, schreven er slechts een. Victoria's fijne achtstemmige **'Litaniae Beatae Mariae'**, zelden uitgevoerd, is een zetting van de verzen en replieken van de Litanie van Loreto volgens de standaard Romeinse tekst. De dubbelkorigheid is uitermate geschikt voor een dergelijke tekst, en Victoria maakt optimaal gebruik van de antifonale mogelijkheden hier.

Requiem (1605)

In 1583 had Victoria een vierstemmige 'Missa pro defunctis' afgeleverd, in dezelfde uitgave waar hij de wens uitsprak om terug te keren naar Spanje. Wat voor man was Victoria? We zijn gewend aan biografieën van componisten die recenter leefden, waarin we veel kunnen lezen over hun persoonlijke gevoelens en gedachten. Victoria blijft echter een schimmige figuur - we kunnen alleen maar gissen naar de reden waarom hij een ongetwijfeld zeer succesvolle carrière in Rome liet vallen. Voelde hij zich wat schuldig aan zijn roem, een gebrek aan nederigheid, dat alleen kan worden verzoend met een terugkeer naar een eenvoudiger leven in Spanje? Misschien, want hij sloeg de aanbiedingen van Saragossa en Sevilla af, en verkoos in plaats daarvan de laatste vierentwintig jaar van zijn leven door te brengen als kapelaan en koordirigent aan het Koninklijk Klooster van de Barrevoetse Nonnen van St. Clara in Madrid, onder auspiciën van de Keizerin-moeder Maria van Oostenrijk, zus van Filips II. En het was haar

dood in 1603, die Victoria noopte om een nieuwe 'Missa pro defunctis' te schrijven, voor zes stemmen, dit keer vergezeld van extra muziek - 'Versa est in luctum', een extra-liturgisch motet, het Responsorium 'Liberame', voor de absolutie die volgt op de mis, en een les uit Metten, 'Taedet animam meam', een sombere tekst uit het boek Job. De muziek van de mis is voorzien van de juiste cantus planus-intonaties en verzen, en de Cantus planus wordt geparafraseerd in de polyfonie, altijd in de tweede sopraan, met uitzondering van het Offertorium, waar het gebeurt in de alt. De zanglijnen schreef Victoria overal in hoge sleutels, om te laten zingen door jongens (sopranen). The Sixteen geven in hun uitvoering daar gevolg aan, behalve in het 'Liberame', waar mannenstemmen een octaaf lager meezingen (altijd een mogelijkheid in de tijd van Victoria).

Toen twee jaar later Victoria zijn 'Officium defunctorum' publiceerde in Madrid, nam hij het wapenschild van de keizerin op als frontispice, en hij lichtte de muziek toe als "voor de uitvaart van uw meest vereerde moeder", gericht aan Prinses Margareta, de dochter van de keizerin, die in 1584 in het klooster was getreden en een van de drieëndertig kloosternonnen was wier dagelijkse dienst, het Heilig Officie, werd gevierd door twaalf priesterzangers en vier jongens (na 1600 zes), onder leiding van Victoria.

Op de 400ste verjaardag van de dood van Victoria is het misschien gepast om zijn plaats toe te lichten in de muzikale 'hall of fame'. Beroemd als hij was in zijn eigen tijd, hoe zien we hem vandaag? We kunnen hem vergelijken met Palestrina, "... de oudste componist ... die voortdurend aanwezig is gebleven in de geschiedenis van de westerse kunsttraditie sinds zijn dood meer dan vier eeuwen geleden." (Clara Marvin, 'Palestrina: A guide to research'); terwijl andere renaissancecomponisten roemloos vergingen, of althans enkel bij een selecte minderheid bekend zijn gebleven na al die tijd. Ook Victoria's ster was tanende, tot Pedrells laat-negentiende-eeuwse 'Complete Werken' de interesse deden opleven. Hoewel Victoria een relatief kleine output had in vergelijking met de enorme omvang van die van Palestrina, lijkt ironisch genoeg een bredere waaier van zijn muziek regelmatig te worden gezongen vandaag. Misschien springen van Palestrina meteen 20 werken voor de geest, maar wordt dat niet makkelijk geëvenaard en overtroffen als het om Victoria gaat? Misschien staan de harmonie en het harmonisch ritme in Victoria's muziek dicht bij het tonale majeur/mineur-keurslijf van de 18e-, 19e- en 20e-eeuwse muziek, de voornaamste luister- en speelervaring tegenwoordig van de meeste muzikale mensen. Palestrina, al zijn perfectie ten spijt, blijft nog altijd een beetje vreemd en ongrijpbaar voor ons.

TOMÁS LUIS DE VICTORIA

Salve Regina

Salve regina mater misericordiae
vita dulcedo et spes nostra salve.
Ad te clamamus, exsules filii Hevae.
Ad te suspiramus,
gementes et flentes
in hac lacrimarum valle.
Eia ergo, Advocata nostra,
illos tuos misericordes oculos ad nos converte.
Et Jesum, benedictum fructum ventris tui,
nobis post hoc exilium ostende.
O clemens, o pia,
o dulcis Virgo Maria.

Wees gegroet, koningin, moeder van barmhartigheid;
ons leven, onze vreugde en onze hoop, wees gegroet.
Tot u roepen wij, ballingen, kinderen van Eva;
tot u smeken wij,
zuchtend en wenend
in dit dal van tranen.
Daarom dan, onze voorspreekster,
sla op ons uw barmhartige ogen;
en toon ons, na deze ballingschap,
Jezus de gezegende vrucht van uw schoot.
O goedertieren, o liefdevolle,
o zoete maagd Maria.

Gaude Maria

Gaude, Maria Virgo:
cunctas haereses
sola interemisti
in universo mundo.
Alleluia, alleluia.

Verheug u, Maagd Maria:
jij alleen vernietigde
alle ketterijen
van de hele wereld.
Alleluia, alleluia.

Sancta Maria

Sancta Maria, succurre miseris
iuva pusillanimes,
refove flebiles:
ora pro populo
interveni pro clero,
intercede pro devoto femineo sexu:
sentiant omnes tuum iuvamen,
quicumque celebrant
tuam commemorationem.

Heilige Maria, help de ongelukkige,
help de oprechte,
troost hen die wenen.
Bid voor de mensen,
grijp in voor de geestelijkheid,
bemiddel voor de vrome vrouwen.
Mogen al diegenen
die uw feest vieren
uw hulp voelen.

Congratulamini mihi

Congratulamini mihi, omnes qui diligitis Dominum,
quia quem quaerebam apparuit mihi,
et dum flerem ad monumentum vidi Dominum meum,
alleluia.

Wees verheugd met mij, al diegene die van de Heer houden,
want hij is aan mij verschenen,
terwijl ik aan het graf weende, zag ik mijn Heer,
alleluia.

Vidi speciosam

Vidi speciosam sicut columbam ascendentem
desuper rivos aquarum, cuius inaestimabilis
odor erat nimis in vestimentis eius:
et sicut dies verni circumdabant eam
flores rosarum et lilia convallium.
Quae est ista quae ascendit per desertum
sicut virgula fumi, ex aromatibus myrrhae
et thuris?
Et sicut dies verni circumdabant eam
flores rosarum et lilia convallium.

Ik zag haar, prachtig als een duif, die neerdaalt boven
waterstromen, zij wiens heerlijke geur
onschatbaar was in heerlijk geparfumeerde kleding,
en zoals een lentedag, was ze omgeven
door rozen en lelietjes-van-dalen.
Wie is zij, opgestegen vanuit de woestijn,
zoals een rookkolom omringd met de geur van mirre
en wierook?
En zoals een lentedag, ze was omgeven
door rozen en lelietjes-van-dalen.

Litaniae Beatae Mariae

Kyrie eleison.
Christe audi nos.
Christe exaudi nos.
Pater de caelis, Deus: miserere nobis.
Fili Redemptor mundi Deus: miserere nobis.
Spiritus Sancte Deus: miserere nobis.
Sancta Trinitas unus Deus: miserere nobis.
Sancta Maria: ora pro nobis.
Sancta Dei Genitrix: ora pro nobis.
Sancta Virgo virginum: ora pro nobis.
Mater Christi: ora pro nobis.
Mater divina gratiae: ora pro nobis.
Mater purissima: ora pro nobis.
Mater castissima: ora pro nobis.

PAUZE

Heer, wees ons genadig.
Heer, aanhoor ons.
Heer, aanhoor ons genadig.
God de vader van de hemel, heb erbarmen.
God de zoon, bevrijder van de wereld, heb erbarmen.
God de Heilige Geest, heb erbarmen.
Heilige Drievuldigheid, heb erbarmen.
Heilige Maria, bid voor ons.
Heilige moeder van God, bid voor ons.
Heilige maagd der maagden, bid voor ons.
Moeder van Christus, bid voor ons.
Moeder van de heilige genade, bid voor ons.
Moeder der zuiverheid, bid voor ons.
Moeder der kuisheid, bid voor ons.

'Drie vrouwen en engel aan het graf.' Fresco van Ferrer Bassa, 1346
© Klooster van Pedralbes, Barcelona

REQUIEM (1605)

MISSA PRO DEFUNCTIS

Introitus: requiem aeternam

Requiem aeternam dona eis Domine
et lux perpetua luceat eis.
Te decet hymnus Deus in Sion,
et tibi reddetur votum in Jerusalem:
exaudi orationem meam,
ad te omnis caro veniet.

Kyrie eleison

Kyrie eleison,
Christe eleison,
Kyrie eleison.

Graduale

Requiem aeternam dona eis Domine
et lux perpetua luceat eis.
In memoria aeterna erit justus:
ab auditione mala non timebit.

Offertorium

Domine Jesu Christe, Rex gloriae,
libera animas omnium fidelium defunctorum
de poenis inferni, et de profundo lacu:
libera eas de ore leonis,
ne absorbeat eas tartarus,
ne cadant in obscurum:
sed signifer sanctus Michael
repraesentet eas in lucem sanctam.
Quam olim Abrahae promisisti,
et semini eius.

Hostias et preces tibi,
Domine, laudis offerimus:
tu suscipe pro animibus illis,
quarum hodie memoriam facimus,
fac eas, Domine,
de morte transire ad vitam.
Quam olim Abrahae promisisti,
et semini eius.

Geef hen eeuwige rust, O Heer
en laat het eeuwig licht op hen schijnen.
Een lofzang, O God, ontvangt U in Zion
en een gelofte zal U betaald worden in Jeruzalem:
Verhoor mijn gebed
alle vlees zal voor U komen.

Heer, wees ons genadig.
Christus, wees ons genadig.
Heer, wees ons genadig.

Geef hen eeuwige rust, O Heer
en laat het eeuwig licht op hen schijnen.
Het goede zal in de eeuwige herinnering blijven:
voor een slechte melding hoeft hij niet te vrezen.

Heer Jezus Christus, Koning der heerlijkheid,
bevrijd de zielen van alle gelovige overledenen
van de straffen van de hel en van de diepe afgrond.
Bevrijd hen uit de muil van de leeuw,
opdat de onderwereld hen niet verslindt,
en zij niet in de duisternis vallen;
maar laat de Heilige Michael, die de banier draagt,
hen voorafgaan op de weg naar het heilig licht;
zoals u eertijds aan Abraham
en zijn nageslacht heeft beloofd.

Offeranden en gebeden van lof brengen wij
U, Heer:
neem ze aan voor de zielen van hen
die wij vandaag gedenken:
laat hen, Heer,
van de dood overgaan naar het leven:
zoals Gij voorheen aan Abraham beloofd hebt
en aan zijn nageslacht.

Sanctus & Benedictus

Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus,
Dominus Deus Sabaoth.
Pleni sunt coeli et terra
gloria tua.
Hosanna in excelsis.
Benedictus qui venit
in nomine Domini
Hosanna in excelsis.

Agnus Dei I, II & III

Agnus Dei
qui tollis peccata mundi,
dona eis requiem.
Agnus Dei
qui tollis peccata mundi,
dona eis requiem.
Agnus Dei
qui tollis peccata mundi,
Dona eis requiem sempiternam.

Communio

Lux aeterna luceat eis, Domine,
Cum sanctis tuis in aeternum,
quia pius es.
Requiem aeternam dona eis Domine
et lux perpetua luceat eis
cum sancti tuis in aeternum,
quia pius es.
Requiescant in pace. Amen.

Motet: Versa est in luctum

Versa est in luctum cithara mea,
et organum meum in vocem flentium.
Parce mihi, Domine,
nihil enim sunt dies mei.

Responsorium: Libera me

Libera me, Domine, de morte aeterna,
in die illa tremenda:
Quando caeli movendi sunt et terra,
dum veneris iudicare saeculum per ignem.
Tremens factus sum ego, et timeo,
dum discussio venerit, atque ventura ira.

Heilig, heilig, heilig de Heer,
de God der Hemelse machten.
Vol zijn hemel en aarde
van uw heerlijkheid.
Hosanna in den Hoge.
Gezegend die komt
in de naam van de Heer.
Hosanna in den Hoge.

Lam Gods,
dat wegneemt de zonden der wereld,
geef hen rust.
Lam Gods,
dat wegneemt de zonden der wereld,
geef hen rust.
Lam Gods,
dat wegneemt de zonden der wereld,
geef hen eeuwige rust.

Laat het eeuwige licht op hen schijnen, O Heer,
in het gezelschap van Uw heiligen in eeuwigheid;
want Gij zijt barmhartig.
Geef hen eeuwige rust, O Heer,
en laat het eeuwige licht op hen schijnen
in het gezelschap van Uw heiligen voor altijd;
want Gij zijt barmhartig.
Laat hen in vrede rusten. Amen.

Mijn harp is ingeschakeld om te rouwen,
en mijn orgel in de stem van diegenen die wenen.
Spaar me, O Heer,
want mijn dagen zijn niets.

Red me, Heer, van de eeuwige dood,
op die vreselijke dag;
wanneer aarde en hemel bewogen worden
en U zal komen om met vuur te oordelen over de wereld.
Ik ben volledig aan het trillen, ik ben zo angstig
voor de dag des oordeels en de komende toorn.

Quando caeli movendi sunt et terra.
Dies illa, dies irae, calamitatis et miseriae,
dies magna et amara valde.
Dum veneris iudicare saeculum per ignem.
Requiem aeternam dona eis, Domine,
et lux perpetua luceat eis.

Libera me, Domine, de morte aeterna,
in die illa tremenda:
Quando caeli movendi sunt et terra.
Dum veneris iudicare saeculum per ignem.
Kyrie eleison.
Christe eleison.
Kyrie eleison.

Wanneer de hemel en aarde bewogen worden.
Die dag, een dag van toorn, van rampspoed en ellende,
een grote dag, maar bitter.
En u zal komen om met vuur te oordelen over de wereld.
Geef hen eeuwige rust, O Heer,
en laat het eeuwige licht op hen schijnen.

Red me, Heer, van de eeuwige dood,
op die vreselijke dag;
wanneer aarde en hemel bewogen worden
terwijl jij komt om met vuur te oordelen over de wereld.
Heer, wees ons genadig.
Christus, wees ons genadig.
Heer, wees ons genadig.

THE SIXTEEN

Na 32 jaar van optredens wereldwijd en vele opnamen wordt The Sixteen beschouwd als één van de meest vooraanstaande ensembles. Met een enorme toewijding en onder leiding van de gepassioneerde dirigent en oprichter Harry Christophers brengen deze musici uitvoeringen van vroege Engelse polyfonie, meesterwerken uit de renaissance, nieuwe inzichten in de barokke en klassieke muziek, en een divers repertoire van 20ste-eeuwse muziek. Jaarlijks onderneemt dit ensemble de ondertussen zeer bekende 'The Choral Pilgrimage', een tournee langs de mooiste Britse kathedralen – van York tot Canterbury – met het doel om de muziek van de prereformatie in zijn oorspronkelijke uitvoeringsplaats te presenteren. The Sixteen was onlangs te zien in de zeer succesvolle BBC tv-serie 'Sacred Music', gepresenteerd door acteur Simon Russell Beale. Een tweede serie, waarin ze de muziek van Brahms, Bruckner, Fauré, Pärt en Tavener centraal stelden, werd uitgezonden in het voorjaar van 2010 op BBC Four en BBC Two. De Sixteen trekt rond in Europa, Japan, Australië en Amerika en gaf reeds wereldwijd concerten in vooraanstaande concertgebouwen en festivals, zoals het Barbican Centre in Londen, The Bridgewater Hall in Manchester, de Cité de la Musique in Parijs, het Concertgebouw van Amsterdam, het Sydney Opera House, de Tokyo Opera City en het Wiener Musikverein, eveneens als de BBC Proms en de festivals van Granada, Luzern, Edinburgh, Istanboel, Praag, Bremen, La Chaise Dieu en Salzburg. Daarenboven was The Sixteen te horen in alom geprezen uitvoeringen van 'The Fairy Queen' van Purcell in Tel Aviv en Londen, 'King Arthur' in het Centro Cultural de Bélem te Lissabon, nieuwe producties van 'Il Ritorno d'Ulisse in Patria' in de Opera van Lissabon, en 'L'Incoronazione di Poppea' in de English National Opera. Hun meer dan 100 opnamen overspannen een tijdsperiode van 500 jaar. Bovendien werden deze bekroond met talrijke prijzen, zoals de Grand Prix du Disque, Preis der Deutschen Schallplattenkritik, de Gramophone Award for Early Music, en vele andere. Sinds 2001 heeft The Sixteen ook haar eigen label, CORO, en recente opnamen omvatten Händels 'Dixit Dominus', Steffani's 'Stabat Mater', 'Ceremony and Devotion – Music for the Tudors' en Händels 'Messiah'. Dit jaar lanceerde de groep een nieuw opleidingsprogramma, namelijk 'Genesis Sixteen', voor jonge zangers van 18 tot 23 jaar. Dit is het eerste volledig gefinancierde koorprogramma en The Sixteen beoogt hiermee de kloof tussen student en professionele uitvoerder te overbruggen.

www.the-sixteen.org.uk

HARRY CHRISTOPHERS

Harry Christophers is internationaal bekend en gerenommeerd als oprichter en dirigent van The Sixteen. Hij trok met The Sixteen reeds doorheen Europa, Amerika en het Verre Oosten en verkreeg internationale faam met zijn uitvoeringen van werken uit de renaissance, barok en de 20ste eeuw. Verder werden er onder zijn leiding talrijke cd's opgenomen, die vele prestigieuze prijzen opleverden, zoals de Grand Prix du Disque voor Händels 'Messiah', de Gramophone Award for Early Music en de prestigieuze Classical Brit Award 2005 voor zijn cd 'Renaissance'. Bovendien is hij regelmatig te bewonderen als gastdirigent van grote symfonieorkesten en operagezelschappen over de hele wereld. In september 2008 werd hij aangesteld tot artistiek directeur van Bostons 'Händel and Haydn Society', en hij is ook de voornaamste gastdirigent van het Granada Symphony Orchestra. Zijn bijzondere samenwerking met de BBC Philharmonic resulteerde in een met de Diapason d'Or bekroonde cd met Amerikaans geïnspireerde werken van Ives, Stravinsky, Poulenc en Tippett. De laatste jaren dirigeerde hij meermaals The Hallé, het London Symphony Orchestra en San Francisco Symphony. Als grote operafanaat heeft hij bovendien reeds heel wat operaproducties op zijn palmares staan. Zo bracht hij in 1998 een Monteverdi-cyclus voor de Opera van Lissabon en dirigeerde hij hier in 2000 'Die Zauberflöte' van Mozart. Zijn debuut in de English National Opera – waar hij Purcells 'King Arthur' en Rameau's 'Platée' bracht – liet een zeer grote indruk na. Hierop volgden onder meer producties van Glucks 'Orfeo' en Händels 'Ariodante' in de English National Opera, 'Fortunio' van Messenger in Grange Park Opera, en 'Mitridate' van Mozart op het Granada Festival. Harry Christophers is erelid van het Magdalen College van Oxford en het Royal Welsh College of Music and Drama. In oktober 2008 kreeg hij het eredoctoraat van Doctor of Music van de universiteit van Leicester.

THE SIXTEEN

sopraan

Zoë Brown
Grace Davidson
Sally Dunkley
Alexandra Kidgell
Kirsty Hopkins
Charlotte Mobbs

alt

Ian Aitkenhead
David Clegg
William Missin
Chris Royall

tenor

Simon Berridge
Jeremy Budd
Mark Dobell
Matthew Long

bas

Francis Brett
Ben Davies
Charles Gibbs
Rob Macdonald

BINNENKORT IN DESINGEL

BAROK INSTRUMENTAAL

BRECON BAROQUE

olv. **RACHEL PODGER** viool
ALEX BELLAMY hobo & hobo
d'amore

JS BACH

Concerto voor viool en strijkers in a, BWV1041

Concerto voor hobo d'amore en strijkers in A, BWV1055

Concerto voor viool en strijkers in E, BWV1042

Concerto voor viool en strijkers in D, arr. hoboconcerto BWV1053

Concerto voor viool, hobo en strijkers in c, BWV1060

G P TELEMANN

Concerto voor 3 violen en strijkers in F uit 'Tafelmusik', TWV53:F1

ZA 26 NOV 2011 blauwe zaal / 20 uur

INLEIDING Jan Devlieger 19.15 uur / blauwe foyer

€ 32, € 28, € 24 basis **€ 28, € 24, € 20** -25/65+ **€ 8** -19 jaar

architectuur theater dans muziek

WWW.DESINGEL.BE

T +32 (0)3 248 28 28
DESGUINLEI 25 / B-2018 ANTWERPEN

WORD **FAN** VAN DESINGEL OP **FACEBOOK**

deSingel is een kunstinstelling van de Vlaamse Gemeenschap en geniet de steun van

hoofdsponsor

mediasponsors

SAE STAD ANTWERPEN

Haven van
Antwerpen

klara
Go
BRA

dS De
Standaard

Knack

CANVAS